

ARCHEOLOGIENOTA

POPERINGE

IEPERSTRAAT 23-25-27-29

(prov. WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Bart BARTHOLOMIEUX, Sarah DALLE

Monument Vandekerckhove nv
Oostrozebekestraat 54
8770 INGELMUNSTER

Afdeling Archeologie
Projectcode: 2016K226

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: zie privacyfiche
- ➔ Erkende archeoloog: Bart Bartholomieux, OE/ERK/Archeoloog/2016/00127
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Poperinge, Ieperstraat 23-25-27-29 (zie plan in bijlage 1 en 2 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 34440.9, Y: 172762.65; X: 34491.4, Y: 172847.42
- ➔ Kadastergegevens: Poperinge, afdeling 1, sectie F, percelen 1226c, 1228c, 1229b, 1230a, 1231b (zie bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig om een correcte inschatting van het plangebied te kunnen maken, alle relevante beschikbare bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site wel sterk vermoed, maar niet bewezen worden. Ook de bewaringstoestand, aard en de afbakening in drie dimensies van deze site kon in dit bureauonderzoek niet vastgesteld worden. Daarom is een verder vooronderzoek noodzakelijk. Gezien de locatie van het plangebied zal men te maken hebben met een site met complexe stratigrafie. Archeologische boringen kunnen als primaire onderzoeksmethode niet worden weerhouden. De bovenaan ongetwijfeld sterk puinhoudende lagen zijn niet eenvoudig te onderzoeken aan de hand van handmatige boringen. Mechanische boringen zijn misschien wel mogelijk, maar vragen een bijkomende investering die niet te verantwoorden is in het kader van dit project, ten opzichte van de meerwaarde die zij potentieel kunnen bieden. Als alternatief worden proefputten voorgesteld waarbij zowel de bodemopbouw als de archeologie geëvalueerd worden. Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden wordt verwezen naar het verslag van resultaten (hoofdstuk 2.4.).

Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat de ontwikkelaar pas bijkomende kosten kan verantwoorden als de bouwvergunning effectief ontvankelijk wordt verklaard en het project door kan gaan. Daarnaast is een deel van het projectgebied nog bebouwd. Het is echter aan te raden om de archeologische evaluatie zo snel als mogelijk te voltooien om de omvang van eventuele opgravingen en de bijhorende kosten en timing hiervoor goed te kunnen inschatten. Voor de timing van het overkoepelend bouwproject is het echter noodzakelijk dat de bouwaanvraag reeds snel kan ingediend worden.

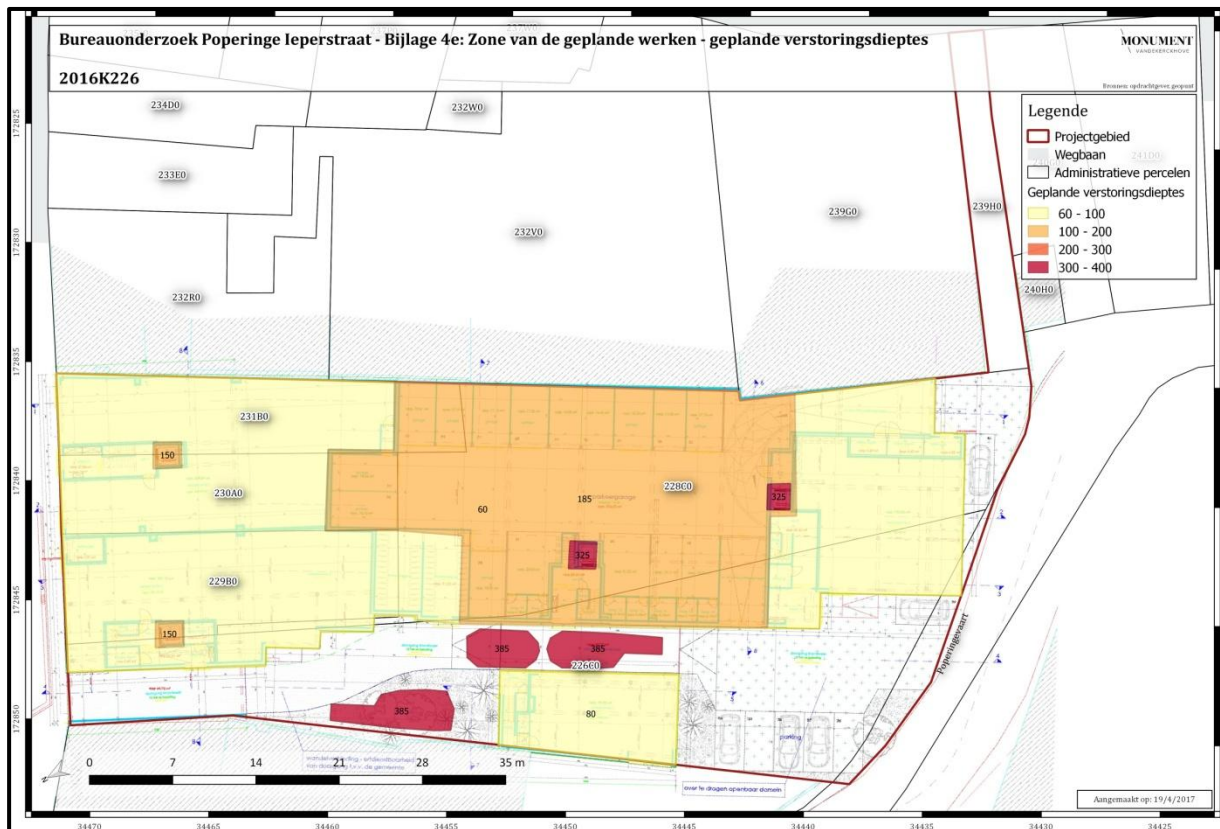
Hieronder worden de voorwaarden beschreven waaraan de verschillende onderzoeksfases moeten voldoen.

- **Planafbakening**

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 2405m², waarvan echter aan de straatzijde ca. 900m² op heden nog ingenomen wordt door te slopen bebouwing.

Over het grootste deel van het oppervlak kan een verstoring verwacht worden van ca. 60-80cm diep. Centraal komt een halfondergrondse parkeergarage van ca. 645m² die tot 185cm diep aangelegd wordt. Lokaal gaan liftkokers tot 325cm diep en worden 6 waterputten en 2 infiltratiemodules voor een diepere verstoring (3-4m).

In de bestaande bebouwing is minstens één kelder aanwezig.

Figuur 1: Situatie van de geplande werken (zie bijlage 4c in het verslag van resultaten).

• Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om de bewaringstoestand en aard van de archeologische site en de omvang ervan in drie dimensies vast te stellen. Deze informatie kan getoetst worden aan de concrete bouwplannen en verstoringsdieptes om te bekijken of *in situ* bewaring mogelijk is. Indien bewaring niet mogelijk is, wordt bepaald welke maatregelen dienen genomen te worden voorafgaand aan de geplande werken.

Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven voor het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven/-putten. Deze onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

- Zijn er archeologische sporen in de ondergrond aanwezig?
- Zijn er archeologische sporen in de ondergrond aanwezig die gelinkt kunnen worden aan de huidige kennis uit historische kaarten?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten, zoals leerlooierij en hoe ver gaan deze in de tijd terug?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap? Is er een link tussen ambachtelijke activiteiten en de aanwezigheid van de Vleterbeek/Poperingevaart vast te stellen?
- Zijn er sporen van de kanalisering van de Vleterbeek vast te stellen?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden? Hoe diep bevindt de ongestoorde moederbodem zich?

- **Plan van aanpak**

Om de aard van de archeologische site binnen het onderzoeksgebied te bepalen, is het noodzakelijk een aantal proefsleuven/-putten te plaatsen in de toegankelijke zone.

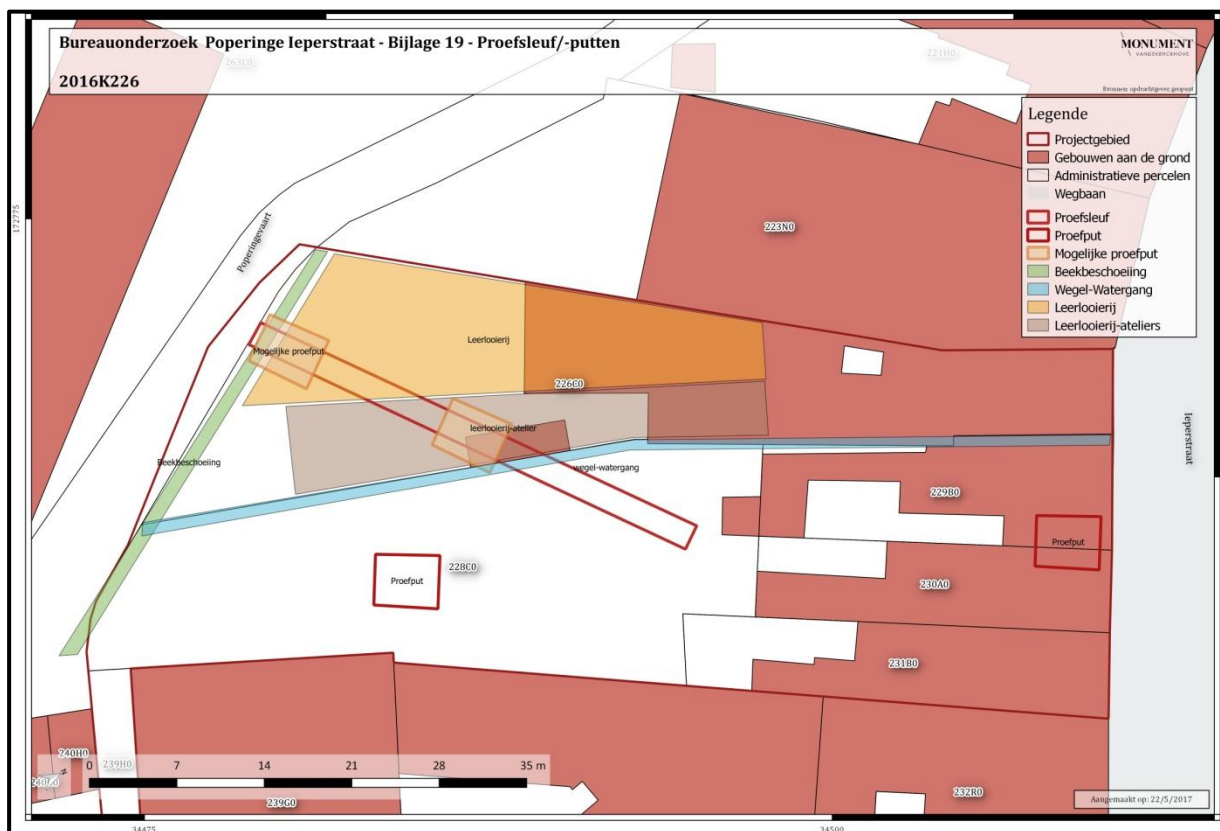
Specifiek voor dit project is het wenselijk meer informatie in te winnen over de aanwezigheid en ouderdom van de beekbeschoeiing, de aard en ouderdom van de leerlooierij en de aard van de bewoning en achtererven van de meest oostelijke percelen, waar weinig over gekend is. Om een goede inschatting te kunnen maken, wordt voorgesteld een langwerpige sleuf dwars op de voormalige Vleterbeek/Poperingevaart te plaatsen, zo dicht mogelijk tegen de straatkant aan. Op die manier kan de evolutie van het bodemprofiel van de valleiwand van de beek eveneens onderzocht worden en ook een deel van de leerlooierij en de achtererven van de woningen kan geëvalueerd worden. De sleuf wordt gegraven tot op het eerste archeologische niveau, maar waar de situatie het vereist, kan de sleuf plaatselijk verdiept (– en als de veiligheid dit vereist – verbreed) worden zodat bodemprofiel en eventuele sporen beter onderzocht kunnen worden. Een bodemkundige wordt geconsulteerd om het bodemprofiel correct te interpreteren. Op minstens twee plaatsen wordt verdiept tot op de moederbodem en worden de verschillende archeologische vlakken geregistreerd.

Naast de sleuf worden eveneens twee bijkomende proefputten gegraven, een ter hoogte van de huidige bebouwing dat een betere verwachting toelaat voor de drie oostelijke woningen waar minder over geweten is. De andere wordt in het zuidwesten geplaatst om ook op deze zone achter de woningen een inschatting te kunnen maken van de archeologische verwachting. Er wordt tot op de ongestoorde geologische bodem verdiept en elk archeologisch relevant niveau in vlak wordt geregistreerd. Als de erkende archeoloog dit nodig acht, onderzoekt een bodemkundige eveneens de stratigrafie in een profiel van de proefput. Het uitgraven dient in alle veiligheid te

kunnen gebeuren waarbij men getrapt verdiept. Indien het niet mogelijk is de moederbodem te bereiken in vlak, dient men de diepte na te gaan via controleboringen. Het is toegestaan om de diepere uitgravingen per proefput te beperken tot een deel van de put, indien zou blijken dat het verdiepen over de volledige oppervlakte van de put nefast zou zijn voor eventueel aanwezige sporen, of indien dit voor een correcte interpretatie van de site niet noodzakelijk is.

De uitgegraven grond wordt gestockeerd langsheen de sleuf. Het afgraven gebeurt machinaal (20ton-rupskraan met platte bak). Nadien wordt de sleuf opnieuw gedicht en het oppervlak hersteld.

Proefsleuf (ca. 37,5x2m) en proefputten (van telkens ca. 4x5m) hebben een gezamenlijke oppervlakte van 146m². Op het totale terrein zorgt dit voor een dekking van ca. 6%, wat aanvaardbaar is in stadscontexten.

Figuur 2: Overzichtsplan met inplanting van de proefsleuf/-put.

Het uitgestelde traject is noodzakelijk omdat de ontwikkelaar pas bijkomende kosten kan verantwoorden als de bouwvergunning effectief ontvankelijk wordt verklaard en het project door kan gaan. Daarnaast is een deel van het projectgebied dat onderzocht zal worden tijdens het vooronderzoek nog bebouwd. Het is echter aan te raden om de

archeologische evaluatie zo snel als mogelijk te voltooien om de omvang van eventuele opgravingen en de bijhorende kosten en timing hiervoor goed te kunnen inschatten. Voor de timing van het overkoepelend bouwproject is het echter noodzakelijk dat de bouwaanvraag reeds snel kan ingediend worden.

De timing van de sloop van de woningen ten opzichte van het proefonderzoek kan op dit ogenblik nog niet goed ingeschat worden. Het dienst sowieso aanbeveling om het kelderniveau onder het maaiveld te laten zitten en niet uit te breken, zodat mogelijke onderliggende sporen van vroegere bewoning niet geschonden worden. De uitbraak van het onderste niveau gebeurt – als een opgraving geadviseerd wordt o.b.v. de proefputten – tijdens de opgraving ondernomen.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Gewenste competenties**

- ➔ Het team bestaat uit minstens 2 archeologen waarbij minstens één van de uitvoerende archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoek in stadscontext. De tweede heeft minstens 100 werkdagen ervaring in stadscontext.
- ➔ Gedurende het veldwerk zal een aardkundige op afroep beschikbaar zijn op het terrein.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

De dekkingsgraad van de proefsleuven/proefputten (4,6%) wijkt af van de Code van Goede Praktijk. Gezien het echter een stadscontext betreft, is deze dekkingsgraad aanvaardbaar.

Bureauonderzoek Poperinge Ieperstraat - Bijlage 19 - Proefsleuf/-putten

2016K226

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Projectgebied
- Gebouwen aan de grond
- Administratieve percelen
- Wegbaan
- Proefsleuf
- Proefput
- Mogelijke proefput
- Beekbeschoeiing
- Wegel-Watergang
- Leerlooierij
- Leerlooierij-ateliers

Poperingevaart

Beekbeschoeiing

Leerlooierij

leerlooierij-atelier

wegel-watergang

Ieperstraat

Proefput

Proefput

240H0

239H0

7

14

21

28

35 m

239G0

231B0

230A0

229B0

223N0

226C0

228C0

232R0

221H0

263L0

Aangemaakt op: 22/5/2017